

Πυθαγόρας

Summary :

Date

Μέσα 6ου αι. π.Χ. - αρχές 5ου αι. π.Χ.

Geographical Location

Σάμος - Μεταπόντιο (Κάτω Ιταλία)

1. Γέννηση – δράση

Ο Πυθαγόρας, ένας από τους φιλοσόφους με την πιο μακροχρόνια επίδραση στην παγκόσμια φιλοσοφία, γεννήθηκε περίπου στα μέσα του 6ου αι. π.Χ. στη [Σάμο](#) και πέθανε στις αρχές του 5ου αι. π.Χ. (ίσως γύρω στο 480 π.Χ.) στο Μεταπόντιο της Κάτω Ιταλίας. Πατέρας του ήταν ο Μνήσαρχος. Εκτός από αυτά τα λίγα στοιχεία, ωστόσο, σχεδόν τίποτε άλλο δεν είναι βέβαιο για τη βιογραφία του, εκτός ίσως από το γεγονός ότι κάποια στιγμή έφυγε από τη Σάμο και πήγε στον Κρότωνα της Κάτω Ιταλίας, όπου και ίδρυσε σχολή. Η αναχώρηση του Πυθαγόρα τοποθετείται χρονικά περίπου το 530 π.Χ. και συνδέεται με τη διαμάχη του με τον τύραννο Πολυκράτη. Η σιωπή ή καλύτερα η αβεβαιότητα αυτή των πηγών οφείλεται σε δύο πράγματα: αφενός στο γεγονός ότι ο ίδιος ο Πυθαγόρας δίδασκε τους μαθητές του «κεκλεισμένων των θυρών» και τους έβαζε να ορκιστούν ότι δεν θα αποκάλυπταν τα όσα μάθαιναν εκεί και αφετέρου στο ότι η διδασκαλία του είχε μεγάλη επίδραση σε βάθος χρόνου, με έντονη αναβίωση στην Ύστερη Αρχαιότητα (κίνημα νεοπυθαγορισμού), όταν και γράφτηκαν οι δύο σημαντικότερες βιογραφίες του, από τον Ιάμβλιχο και τον Πορφύριο, οι οποίοι προσπάθησαν να «αγιοποιήσουν» τη μορφή του Πυθαγόρα, προφανώς εμπλουτίζοντας τα κείμενά τους και με ανυπόστατες πληροφορίες. Βιογραφικά στοιχεία δίνει και ο Διογένης ο Λάερτιος, όμως είναι περισσότερο ανεκδοτολογικού χαρακτήρα.

2. Έργα – ιδεολογία

Εκτός από τους μαθητές της σχολής του, τους λεγόμενους «Μαθηματικούς», υπήρχε και ένας κύκλος ακροατών, που επιτρεπόταν να παρακολουθούν κάποιες διαλέξεις του, οι «Ακουσματικοί». Η επίδραση που άσκησε ο πυθαγορισμός στη μετέπειτα εποχή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό σε αυτούς τους ακροατές, που δε βαρύνονταν με τον όρκο της σιωπής, αλλά δεν μπορούσαν να φτάσουν και στον πυρήνα της διδασκαλίας του Πυθαγόρα, προβαίνοντας σε δικές τους πολλές φορές ερμηνείες. Πάντως η διάδοση των θεωριών της σχολής υπήρξε μεγάλη. Μεταξύ των οπαδών του συγκαταλέγονταν και άνθρωποι της εξουσίας, όπως ο Αρχύτας ο Ταραντίνος, αλλά και φιλόσοφοι όπως ο Πλάτωνας.

Η διδασκαλία του Πυθαγόρα είχε έντονα μαθηματικό χαρακτήρα: η δημιουργία μπορούσε να αναχθεί σε μαθηματικές πράξεις και οι σχέσεις μεταξύ των πραγμάτων σε μαθηματικές αναλογίες. Η μουσική επίσης ήταν προϊόν της μαθηματικής σκέψης. Το «πυθαγόρειο θεώρημα» είναι ένα μόνο από τα επιτεύγματα της θεωρητικής σκέψης του Πυθαγόρα. Ωστόσο, δεν είναι απόλυτα βέβαιο σε ποιο βαθμό η έμφαση αυτή στα μαθηματικά πρέπει να αποδοθεί στον ίδιο τον Πυθαγόρα ή και στους μαθητές του, που τα εξέλιξαν περισσότερο. Παρ' όλ' αυτά, είναι σχεδόν βέβαιο ότι ο Πυθαγόρας πίστευε στη μετεμψύχωση, ή έστω στη διαχρονικότητα της ύπαρξης της ψυχής, και ότι με αφετηρία τη θεωρία του αυτή επέβαλλε ένα σύνολο διατροφικών και ενδυματολογικών κανόνων στους μαθητές του. Η απαγόρευση κρεοφαγίας είναι ένας από αυτούς, ωστόσο αναφέρονται και άλλοι κανόνες, που ίσως εμπίπτουν στη σφαίρα της μυθοπλασίας γύρω από τον Πυθαγόρα και τον κύκλο του.

Τα πρώτα στοιχεία της πυθαγορικής θεωρίας άρχισαν να διαρρέουν από τον κύκλο των πυθαγορείων στα μέσα περίπου του 5ου αι. π.Χ. Στην Ύστερη Αρχαιότητα διαμορφώθηκε το κίνημα του νεοπυθαγορισμού, με κυριότερο εκπρόσωπο τον Ιάμβλιχο, ο οποίος ωστόσο έδωσε στις πυθαγόρειες θεωρίες έναν πιο έντονο «μαγικό» χαρακτήρα, ασκώντας τη θεωργία.

Πυθαγόρας

Bibliography :

	Lesky A. , <i>Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας</i> , Θεσσαλονίκη 1988, Τσοπανάκη, Α.Γ. (μτφρ.)
	Πορφύριος , <i>Πυθαγόρου Βίος</i> , Μακρής, Κ. (επιμ.), Αθήνα 2001